

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง สภาพปัญหาและอุปสรรคการบังคับใช้กฎหมายทางการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทย ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหา และอุปสรรคการบังคับใช้กฎหมายทางการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทย จังหวัดเชียงใหม่

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อศึกษาแนวทางในการปฏิบัติที่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐและการศึกษาของบุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทย การเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรกลุ่มตัวอย่างของการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34 ผู้อำนวยการ โรงเรียน (ผู้บริหารสถานศึกษา) และข้าราชการครู โรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34 จำนวน 297 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) จำนวน 1 ฉบับ เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 ผู้บริหารสถานศึกษา และครูสอน

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณได้ใช้สถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ในการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด วิเคราะห์ในเชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยการรวบรวมความคิดเห็นในการตอบผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ผลดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคการบังคับใช้กฎหมายทางการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทย โดยสรุปได้ดังนี้

1.1 ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34

1.1.1 สภาพปัญหาและอุปสรรคการบังคับใช้กฎหมายทางการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทย

1) สถานศึกษาในสังกัดของท่านมีนักเรียนที่ไม่มีสัญชาติไทยศึกษาอยู่หรือไม่ มีจำนวนไม่น้อยเท่าใดของนักเรียนทั้งหมดมีจำนวน 534 คน จากนักเรียนทั้งหมด 47,820 คน คิดเป็นร้อยละ 1.14

2) ท่านได้ทราบเกี่ยวกับการบังคับใช้นโยบายและกฎหมายทางการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทยของรัฐบาลไทยดีแล้วหรือไม่ อย่างไร

ทราบ การจัดการศึกษาให้แก่ทุกคนที่อายุถึงเกณฑ์ โดยใช้หลักความเสมอภาค และเมื่อจบการศึกษาต้องออกเอกสารหลักฐานทางการศึกษาเช่นเดียวกับนักเรียนสัญชาติไทย

3) การจัดการศึกษาของสถานศึกษาต่างๆ ในภาพรวมมีปัญหาอะไรบ้างที่ทำให้การจัดการศึกษาในโรงเรียนไม่เป็นไปตามนโยบายและกฎหมายดังกล่าว

การที่ผู้ปกครองเป็นชนชั้นแรงงาน ทำให้มีการย้ายติดตามผู้ปกครอง ตามความจำเป็นของสถานที่ทำงาน ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาการเรียนที่ไม่ต่อเนื่อง และขาดความสนใจในการเรียนของนักเรียนเพราะต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับโรงเรียนแห่งใหม่

4) จากปัญหาต่างๆ ตามข้อ 3 ได้ก่อให้เกิดผลกระทบและอุปสรรคสำคัญๆ อะไรบ้างต่อการดำเนินการจัดการศึกษาใน สถานศึกษาโดยรวม

จากปัญหาที่เกิดขึ้น ก่อให้เกิดการออกกลางคันของนักเรียนที่เป็นนักเรียนไร้สัญชาติเป็นจำนวนมาก

5) จากปัญหาและอุปสรรคที่กล่าวมาในข้อ 3 และข้อ 4 ท่านใช้วิธีการแก้ไขปัญหาดังตามบทบาท และอำนาจหน้าที่ของท่านอย่างไร

จากปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น ทางสถานศึกษาได้มีการติดตามนักเรียนที่ออกกลางคัน เพื่อสอบถาม แนะนำให้นักเรียนได้เรียนอย่างต่อเนื่องยังสถานที่ใกล้เคียง และชี้แนะแนวทางในการให้เห็นความสำคัญของการเรียน เพื่อให้ นักเรียนได้จบการศึกษาและมีงานทำ

1.2 ผู้อำนวยการสถานศึกษา

1.2.1 สภาพปัญหาและอุปสรรคการบังคับใช้กฎหมายทางการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทย

1) สถานศึกษาในสังกัดของท่านมีนักเรียนที่ไม่มีสัญชาติไทยศึกษาอยู่หรือไม่ มีจำนวนไม่น้อยเท่าใดของนักเรียนทั้งหมด มีจำนวน 534 คน จากนักเรียนทั้งหมด 47,820 คน คิดเป็นร้อยละ 1.14

2) ท่านได้ทราบเกี่ยวกับการบังคับใช้นโยบายและกฎหมายทางการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทยของรัฐบาลไทยดีแล้วหรือไม่ อย่างไร

ทราบและปฏิบัติตามนโยบายที่รัฐบาลกำหนด โดยการจัดการศึกษาให้เสมอภาคเท่าเทียมกับเด็กที่มีสัญชาติไทย และการได้มาซึ่งหลักฐานทางการศึกษา รวมถึงได้รับค่างบประมาณอุดหนุนจากรัฐบาล

3) การจัดการศึกษาของสถานศึกษาต่างๆ ในภาพรวมมีปัญหาอะไรบ้างที่ทำให้การจัดการศึกษาในโรงเรียนไม่เป็นไปตามนโยบายและกฎหมายดังกล่าว

จากการศึกษาปัญหาพบว่าการไม่ชัดเจนของนโยบาย จากต้นสังกัดและรัฐบาล ทำให้การจัดการศึกษาไม่เป็นไปตามที่กำหนด การจัดการเรียนการสอนยังไม่เอื้อต่อการศึกษาของเด็กไร้สัญชาติ และการขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดการศึกษาและระเบียบเกี่ยวกับการจัดการศึกษาให้กับบุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทย รวมทั้งยังมีกิจกรรมหรือนโยบายจากหน่วยงานอื่นหรือกระทรวงอื่นทำให้เป็นการเพิ่มภาระงานให้กับทางโรงเรียน

4) จากปัญหาต่างๆ ตามข้อ 3 ได้ก่อให้เกิดผลกระทบและอุปสรรคสำคัญๆ อะไรบ้างต่อการดำเนินการจัดการศึกษาในสถานศึกษาโดยรวม

จากปัญหาที่เกิดขึ้นก่อให้เกิดอุปสรรค คือ ทางโรงเรียนมีภาระงานเพิ่มขึ้น ทั้งการจัดทำเอกสาร หลักฐานต่าง ๆ มีนักเรียนย้ายเข้าย้ายออกบ่อย เพราะมีการย้ายติดตามผู้ปกครอง

5) จากปัญหาและอุปสรรคที่กล่าวมาในข้อ 3 และข้อ 4 ท่านใช้วิธีการแก้ไขปัญหาดังตามบทบาท และอำนาจหน้าที่ของท่านอย่างไร

5.1 ชี้แจงทำความเข้าใจกับคณะครู และทุกฝ่ายที่รับผิดชอบให้ปฏิบัติตามเป้าหมายและกฎหมายทางการศึกษาให้แก่บุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทย อย่างเท่าเทียมกัน

5.2 ปฏิบัติตามระเบียบที่กำหนด เน้นการดำเนินการตามนโยบาย

1.3 ครูผู้สอน (บุคลากรทางการศึกษา)

1.3.1 สภาพปัญหาและอุปสรรคการบังคับใช้กฎหมายทางการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทย

1) สถานศึกษาในสังกัดของท่านมีนักเรียนที่ไม่มีสัญชาติไทยศึกษาอยู่หรือไม่ จำนวนมากน้อยเท่าใดของนักเรียนทั้งหมด มีจำนวน 534 คน จากนักเรียนทั้งหมด 47,820 คน คิดเป็นร้อยละ 1.14

2) ท่านได้ทราบเกี่ยวกับการบังคับใช้นโยบายและกฎหมายทางการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทยของรัฐบาลไทยดีแล้วหรือไม่ อย่างไร

จากการศึกษา พบว่า

1. ไม่ทราบเกี่ยวกับนโยบายด้านการศึกษาของบุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทย
2. ทราบ เพียงบางส่วนว่า นักเรียนสามารถเข้าเรียนได้ตามที่กฎหมายกำหนดให้มีสิทธิเรียนฟรี 15 ปี ตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล จนถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6
3. ทราบ คือ เด็กมีสิทธิในการเข้าเรียนในโรงเรียนและได้รับการเงินอุดหนุนรายหัวเหมือนกับเด็กที่ไม่มีสัญชาติไทย รวมถึงทุกคนมีสิทธิเสมอภาคเท่าเทียมกันในการเรียน
- 3) การจัดการศึกษาของสถานศึกษาต่างๆ ในภาพรวมมีปัญหาอะไรบ้างที่ทำให้การจัดการศึกษาในโรงเรียนไม่เป็นไปตามนโยบายและกฎหมายดังกล่าว
 1. ปัญหาการจัดการจัดการเรียนการสอน สืบเนื่องมาจากปัญหาด้านการสื่อสารของนักเรียน
 2. ปัญหาสภาพแวดล้อม ชุมชน ที่มีเจตคติที่ไม่ดีต่อบุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทย ทำให้เกิดการแบ่งแยกกลุ่มนักเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีปัญหาในการเรียน
 3. ปัญหาการจัดทำข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน เพราะเด็กบางคนไม่มีหลักฐานเอกสารรายงานข้อมูลนักเรียน และการย้ายที่อยู่บ่อยๆ ทำให้นักเรียนออกกลางคันเพื่อย้ายติดตามผู้ปกครอง จึงไม่สามารถระบุที่อยู่แท้จริงของนักเรียนได้
 4. บุคลากรทางการศึกษาขาดความไม่เข้าใจกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับในการจัดการศึกษาให้กับบุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทย
- 4) จากปัญหาต่างๆ ตามข้อ 3 ได้ก่อให้เกิดผลกระทบและอุปสรรคสำคัญๆ อะไรบ้างต่อการดำเนินการจัดการศึกษาใน สถานศึกษาโดยรวม
 1. ด้านการเรียนการสอน ครู บุคลากรทางการศึกษาที่ไม่เข้าใจกฎหมายทางการศึกษาของเด็กไร้สัญชาติ จึงทำให้เกิดการแบ่งแยกนักเรียน ทำให้ผลการเรียนของนักเรียนเหล่านี้ไม่ดีเท่าเด็กทั่วไป ส่งผลต่อการสอบวัดผลระดับชาติ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ของโรงเรียนออกมาต่ำกว่าเกณฑ์
 2. สภาพแวดล้อม ความมีเจตคติที่ไม่ดีของบุคคลในชุมชน ส่งผลให้เด็กที่ไม่มีสัญชาติไทยบางคนขาดโอกาสในการเข้าศึกษาในโรงเรียน
 3. ด้านการจัดทำข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน ทำให้การรายงานข้อมูลนักเรียนเข้าไปยังต้นสังกัดเกิดความผิดพลาด ส่งผลต่อการได้รับงบประมาณสนับสนุนการจัดการศึกษา
 4. บุคลากรทางการศึกษาไม่สามารถปฏิบัติตามกฎหมายที่กำหนด
- 5) จากปัญหาและอุปสรรคที่กล่าวมาในข้อ 3 และข้อ 4 ท่านใช้วิธีการแก้ไขปัญหาดังตามบทบาท และอำนาจหน้าที่ของท่านอย่างไร

1. ด้านการจัดการเรียนการสอน ให้ความรู้ความเข้าใจให้กับครู บุคลากรทางการศึกษา เกี่ยวกับนโยบายทางการศึกษาของเด็กไร้สัญชาติให้ถูกต้อง และยอมรับเด็กเหล่านั้นเข้าเรียนในสถานศึกษา

2. ด้านสภาพแวดล้อม ชุมชน โดยให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้เรียนในเรื่องการจัดการศึกษาให้กับบุคคลไร้สัญชาติ เพื่อให้กลับไปอธิบายให้ผู้ปกครองทราบ รวมถึงจัดการประชุม ประชาสัมพันธ์ให้บุคคลในชุมชนได้รับรู้ เกี่ยวกับนโยบาย เพื่อเปิดโอกาสให้ทุกคนได้รับการศึกษาที่เท่าเทียมกัน

3. ด้านการจัดทำข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน จัดรับนักเรียนที่ไม่มีสัญชาติไทย ควรจะรับเฉพาะนักเรียนที่มีเอกสารครบถ้วนชัดเจน เพื่อลดปัญหาด้านจัดทำข้อมูลพื้นฐานและการรายงานข้อมูลต่อต้นสังกัด

สรุป ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 ผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูผู้สอน มีความเห็นร่วมกันว่า

1. ปัญหา คือ นักเรียนที่ไม่มีสัญชาติไทยไม่มีเอกสารในการแสดงตัวตน ความอคติต่อบุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทย ส่งผลให้เกิดปัญหาด้านการเรียน และออกกลางคัน เพื่อย้ายติดตามผู้ปกครองไปทำงาน ส่งผลให้ผลการเรียนของนักเรียนไม่ดี

2. อุปสรรค คือ การรายงานผลข้อมูลนักเรียนเพื่อเสนอต่อต้นสังกัด มีผลต่อการขอรับงบประมาณอุดหนุนรายหัว และการที่ครู บุคลากรทางการศึกษา ไม่ทราบกฎหมาย หรือนโยบายการบังคับใช้กฎหมายทางการศึกษาของบุคคลไร้สัญชาติ ทำให้ครูจัดการเรียนการสอนต่อนักเรียนไม่เป็นไปตามนโยบาย ส่งผลให้การเรียนการสอนไม่ประสบผลสำเร็จ ทำให้นักเรียนมีผลการเรียนต่ำ มีปัญหาต่อการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

2. แนวทางการปฏิบัติที่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐ และการศึกษาของบุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทย จังหวัดเชียงใหม่ สรุปได้ดังนี้

2.1 ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34

2.1.1 ควรมีการแนะนำการนำนักเรียนเข้าสู่สถานศึกษา และกำกับติดตามนักเรียนที่ออกกลางคันเพื่อให้แนวทางในการศึกษาในสถานศึกษาต่อไป

2.1.2 ส่งเสริมการเรียนการสอน ประคับประคองให้นักเรียนที่ไม่มีสัญชาติไทย ให้เรียนจบหลักสูตรการศึกษาภาคบังคับ เพื่อช่วยพัฒนากล่อมเกลาให้เป็นพลเมืองที่ดีบนพื้นฐานสิทธิและเพื่อผลประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ

2.2 ผู้อำนวยการสถานศึกษา

2.2.1 จัดให้มีการเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานอื่น หรือกระทรวงอื่นๆ ร่วมวางแผนกำหนดนโยบายร่วมกัน และเพื่อให้ได้ข้อมูลนักเรียนอย่างถูกต้อง

2.2.2 จัดการประชุมชี้แจง ให้กับครู และบุคลากรทางการศึกษาความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องการจัดการศึกษาให้บุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทย

2.2.3 จัดการศึกษาตามนโยบายและกฎหมายกำหนดโดยเคร่งครัดเพื่อให้เกิดความเท่าเทียมและเสมอภาคในการจัดการศึกษาให้แก่บุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทย

2.3 ครูผู้สอน (บุคลากรทางการศึกษา)

2.3.1 จัดทำเอกสารยืนยันตัวตนของนักเรียน เพื่อสะดวกต่อการตรวจสอบข้อมูล เมื่อนักเรียนออกกลางคัน หรือเรียนจบจากสถานศึกษาแล้วควรมีการกำกับติดตามนักเรียนและดำเนินการให้บุคคลเหล่านี้ได้รับสัญชาติ หรือดำเนินการให้บุคคลเหล่านี้เข้ามาประเทศไทยอย่างถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อประโยชน์แก่บุคคลไร้สัญชาติในด้านสิทธิต่างๆ ที่ควรจะได้รับ

2.3.2 จัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องและเหมาะสม โดยให้นักเรียนมีการปรับพื้นฐานทางภาษาก่อนที่จะเข้าเรียนร่วมชั้นกับนักเรียนสัญชาติไทยอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ในด้านสิทธิต่างๆ ที่ควรจะได้รับ เพื่อสามารถดูแลให้บุคคลเหล่านี้ได้มีโอกาสในการประกอบอาชีพสุจริต

2.3.3 การบังคับใช้กฎหมายและนโยบายทางการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทยนั้นควรมีการประชาสัมพันธ์ เพื่อหาความร่วมมือ ในการตระหนัก และการเข้าใจปัญหาโดยกำหนดเป็นนโยบาย และกฎหมายทางการศึกษาให้เหมาะสม และสร้างความเข้าใจกับบุคคลที่เกี่ยวข้องให้มากกว่านี้ เพื่อเป็นแนวทางในการเข้าสู่ระบบการศึกษาในภาคบังคับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และในระดับที่สูงขึ้น เพื่อความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน

2.3.4 ให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ปกครองในเรื่องการเรียนร่วมชั้นกับเด็กที่ไม่มีสัญชาติไทย เพื่อลดปัญหาการแบ่งแยก และให้ความเข้าใจแก่ผู้ปกครองนักเรียนที่มีสัญชาติไทยในเรื่องของสิทธิทางการศึกษา และแนวทางในการศึกษาต่อ เพราะบุคคลเหล่านี้มีศักยภาพในการเรียนรู้ เพื่อเป็นการเปิดโอกาสทางการศึกษาให้บุคคลเหล่านี้ได้เรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น

สรุป แนวทางปฏิบัติที่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐ และการศึกษาของบุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทย จังหวัดเชียงใหม่ คือ การจัดการศึกษาตามกฎหมาย นโยบายของรัฐอย่างเคร่งครัดและเสมอภาคเท่าเทียมกัน รวมทั้งส่งเสริมการให้ความรู้ความเข้าใจในการบังคับใช้กฎหมายทางการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทยโดยการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ความรู้ แก่บุคลากรทางการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34 ผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูผู้สอน มีข้อเสนอแนะโดยสรุปได้ดังนี้

1. นโยบายรัฐควรมีความชัดเจนต่อการปฏิบัติ ในการดำเนินการให้เป็นระบบ รัฐควรออกระเบียบข้อบังคับโดยตรง มีผลให้บุคคลไม่มีสัญชาติได้รับความเท่าเทียมกันในฐานะมนุษยชาติ
2. การพัฒนาผู้เรียนควรให้อิสระกับโรงเรียนในการวางแผนพัฒนาไม่ใช้บริหารแบบ top-down
3. ควรมีการเผยแพร่ ข้อดี ข้อเสีย ผลดี ผลเสีย ทั้งทางความมั่นคง/ความก้าวหน้าด้านสังคม/เศรษฐกิจ/การเมือง ให้เข้าใจ แก่บุคคลของโรงเรียน/ผู้ปกครองและประชาชน เพื่อหาความร่วมมือ ความตระหนัก และการเข้าใจปัญหา แล้วกำหนดเป็นนโยบายและการปฏิบัติต่อไป มีการเผยแพร่ ข้อมูลและให้ความรู้แก่สถานศึกษาเกี่ยวกับนโยบาย และกฎหมายทางการศึกษา แก่บุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทย
4. การบริหารจัดการศึกษาด้วยการบังคับใช้นโยบายและกฎหมายทางการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทย ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้บุคคลทั่วไปได้ทราบ และทำให้ผู้ที่เข้าไม่ถึงให้สามารถเข้าถึงนโยบายดังกล่าวได้อย่างทั่วถึง
5. ควรดำเนินการให้นักเรียนที่ไม่มีสัญชาติหรือถือสัญชาติอื่นได้รับการศึกษาในภาคบังคับหรือสูงกว่านั้น เพื่อสามารถดูแลและควบคุมพฤติกรรมของบุคคลเหล่านี้ไม่ให้ก่ออาชญากรรมร้ายแรงต่างๆ การให้พวกเขาได้รับการศึกษาทำให้เขาได้มีโอกาสประกอบอาชีพสุจริต ไม่ก่อให้เกิดปัญหาในสังคม และแสดงตัวตนของพวกเขาได้ นักเรียนไม่มีสัญชาติบางคนตั้งใจเรียน มีผลการเรียนที่ดี และต้องการเรียนระดับที่สูงขึ้นไป โดยอยากให้มีการพิสูจน์สัญชาติ และให้สัญชาติแก่เด็กเหล่านี้
6. กระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดนโยบายหรือจุดเน้นที่ชัดเจนเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่เด็กทุกคนที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย พร้อมทั้งกำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัย เรื่อง สภาพปัญหาและอุปสรรคการบังคับใช้กฎหมายทางการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทย ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหา และอุปสรรคการบังคับใช้กฎหมายทางการศึกษาแก่นักเรียนในโรงเรียนมัธยมที่ไม่มีสัญชาติไทย จังหวัดเชียงใหม่ และเพื่อ

ศึกษาแนวทางในการปฏิบัติที่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐ และการศึกษาของบุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทยของจังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้อภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ปัญหาและอุปสรรคการบังคับใช้กฎหมายทางการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทย โดยเก็บข้อมูลจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การมัธยมศึกษาเขต 34 ผู้บริหารสถานศึกษา และครู/บุคลากรทางการศึกษา พบว่า

1.1 ทักษะคติของบุคลากรทางการศึกษามีส่วนทำให้เด็กไร้สัญชาติไม่สามารถเข้าเรียนในสถานศึกษาได้ตามนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐบาล อีกทั้งยังมีกิจกรรมหรือนโยบายจากหน่วยงานอื่น หรือจากกระทรวงอื่นทำให้เพิ่มภาระงานให้โรงเรียน ผู้ปกครอง ตลอดจนคนในชุมชน ยังขาดความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับข้อกำหนดสำหรับบุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กตชยา อาชนิจกุล (2554) เรื่อง ความยากลำบากในการเข้าถึงการศึกษา ซึ่งปรากฏว่า ลูกหลานของประชากรชายของกลุ่มนี้ส่วนใหญ่ยังไม่สามารถเข้าเรียนในระบบโรงเรียนของรัฐได้ สาเหตุส่วนหนึ่งมาจากยังมีผู้บริหารของโรงเรียนจำนวนมากไม่ยอมรับเด็กเหล่านี้เข้าเรียน บางโรงเรียนยังติดอยู่กับกฎหมายเดิมและไม่ยอมให้นำบุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทยเข้าเรียน

1.2 การจัดทำข้อมูลของนักเรียนที่ไม่มีสัญชาติไทย ถือได้ว่าเป็นปัญหาสำคัญในการตรวจสอบหลักฐานในตอนจบปีการศึกษา และการจัดทำข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน เพื่อขอรับงบประมาณอุดหนุนรายหัว ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์ เรื่อง ปัญหาและอุปสรรคในการให้บริการด้านการศึกษาแก่เด็กไร้สัญชาติ กล่าวไว้ว่า กระทรวงศึกษาธิการขาดฐานข้อมูลเด็กไร้สัญชาติ ทำให้เด็กไร้สัญชาติตกสำรวจในการเข้ารับการศึกษา

1.3 การลาออกกลางคันเพื่อย้ายติดตาม ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ บุปผา อนันต์สุชาติกุล (2553) เรื่อง โครงการรูปแบบและการจัดการศึกษาสำหรับทายาทรุ่นที่สอง ของผู้ย้ายถิ่นจากประเทศพม่า พบว่า การจัดการศึกษาสำหรับทายาทรุ่นที่สองของผู้ย้ายถิ่นจากประเทศพม่า ต้องประสบปัญหาและอุปสรรคหลายประการ เช่น 1. เด็กไม่สามารถเข้ารับการศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานตามวิถีชีวิตของผู้ปกครอง 2. ปัญหาด้านการสื่อสาร ในช่วงระยะแรกที่เด็กจะใช้ภาษาถิ่นของตนเองทำให้เด็กมีปัญหาในการเรียนรู้ภาษาไทย สื่อสารภาษาไทยไม่ค่อยได้ 3. ปัญหาความยากจน ทำให้นักเรียนกลุ่มนี้ขาดแคลนอุปกรณ์การเรียน เสื้อผ้า และอาหารกลางวัน ตลอดจนไม่มีทุนเรียนต่อ 4. ขาดแคลนบุคลากรทางการศึกษา ครูไม่ตรงตามมาตรฐานของทางราชการ 5. ขาดแคลนงบประมาณในการบริหารสถานศึกษา เป็นต้น

2. แนวทางการในการปฏิบัติเพื่อให้เข้าถึงสิทธิทางการศึกษาของบุคคลไร้สัญชาติ โดยเก็บข้อมูลจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การมัธยมศึกษา เขต 34 ผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูบุคลากรทางการศึกษา พบว่า

2.1 ประชาสัมพันธ์ ประชุมชี้แจงให้ความรู้ ความเข้าใจ แก่บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน และผู้ปกครอง ในการรับนักเรียนเข้าเรียนร่วมชั้น รวมถึงแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนที่ไม่มีสัญชาติไทย ซึ่งสอดคล้องกับที่ประเวศ วะสี (2539) กล่าวไว้ว่า แนวคิดการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกศทุกมวลดควรเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษา (All for Education) เพื่อเป้าหมายการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society) โดยที่การศึกษาไม่ใช่เรื่องของครูและโรงเรียนหรือกระทรวงเท่านั้น แต่ต้องกระจายอำนาจไปสู่โรงเรียน ชุมชน ให้ท้องถิ่นจัดการศึกษาเอง โดยมีความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ มีองค์กรอิสระในกาจัดสรรงบประมาณอุดหนุน โรงเรียนสร้างกลไกประเมินผลการจัดการศึกษาที่เป็นอิสระและมีประสิทธิภาพ

2.2 ให้นักเรียนมีการปรับพื้นฐานทางภาษาก่อนที่จะเข้าเรียนร่วมชั้นกับนักเรียนสัญชาติไทย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เปรมใจ วงศิริไพศาล (2553) ได้กล่าวไว้ว่า รูปแบบที่ดีในการจัดการศึกษาให้เด็กต่างด้าวในพื้นที่ชายแดน ที่พบจากการศึกษาในอำเภอแม่สอดมีหลายด้าน มีรูปแบบการศึกษาหลากหลายรูปแบบซึ่งจัดขึ้นสำหรับเด็กต่างด้าวกุ่มต่าง ๆ มีทั้งรูปแบบการศึกษาในระบบคือโรงเรียนของไทยศูนย์การเรียนสำหรับเด็กต่างด้าว รูปแบบการศึกษานอกระบบสำหรับเด็กที่ยังไม่พร้อมสู่ระบบ โรงเรียน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเตรียมความพร้อมให้เด็กทางด้านภาษา ซึ่งช่วยให้เด็กต่างด้าวมีความพร้อมในการติดตามบทเรียนในโรงเรียนไทยซึ่งใช้ภาษาไทยเป็นหลักได้ง่ายขึ้น

2.3 เชื่อมโยงข้อมูลกันอย่างชัดเจน กับหน่วยงาน หรือกระทรวงอื่นๆ หรือมีฐานข้อมูลกลางของจังหวัด สามารถตรวจสอบข้อมูลได้ว่าเด็กอยู่ที่ไหนบ้าง เพื่อง่ายต่อการจัดทำเอกสารยืนยันตัวตนของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับที่ ทวีสิทธิ์ ใจห้าว (2554) ได้กล่าวไว้ว่า สถานศึกษามีการประสานงานเกี่ยวกับหลักฐานทางทะเบียนราษฎรกับหน่วยงานที่รับผิดชอบอย่างใกล้ชิด และสนับสนุนหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับหลักฐานทะเบียนราษฎรของลูกแรงงานต่างชาติ

2.4 ติดตามและแนะแนวนักเรียนสำหรับนักเรียนออกกลางคัน เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจกับผู้ปกครองในการเข้าเรียนสถานศึกษาอื่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวีสิทธิ์ ใจห้าว (2554) ได้กล่าวไว้ว่า คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาควรให้ความสำคัญกับการกำกับติดตามผลการจัดการศึกษาแก่ลูกแรงงานต่างชาติในสถานศึกษาทุกสังกัด รวมทั้งศูนย์การเรียน ทั้งนี้เพื่อให้

การจัดการศึกษาเป็นไปตามระเบียบ กฎหมาย มาตรฐานการศึกษา และไม่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติและคุณภาพชีวิตบนพื้นฐานของวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีที่งดงามของไทย

2.5 คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาควรประสานงานและบูรณาการการจัดการศึกษาแก่เด็กไร้สัญชาติ ร่วมกับส่งเสริมการศึกษานอกระบบ เพื่อให้การจัดการศึกษาสามารถเชื่อมโยงได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งสอดคล้องกับที่ ทวีสิทธิ์ ใจห้าว (2554) ได้กล่าวไว้ว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาคควรประสานงานและดำเนินการเชิงรุก เพื่อสร้างโอกาสในการปฏิสัมพันธ์ สร้างความคุ้นเคย ความไว้วางใจ เพื่อให้ศูนย์การเรียนรู้ที่มีอยู่ในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมปรึกษาหารือ เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาแบบมีส่วนร่วม เพื่อประโยชน์ร่วมกันของทั้งสองฝ่าย

ข้อเสนอแนะ

ระดับประเทศ การกำหนดนโยบายควรมีหลายภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม และการสะท้อนปัญหาจากผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เพราะผู้นำนโยบายไปปฏิบัติจะทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติ ดังนั้น การแก้ปัญหานโยบาย หรือกฎ กฏระเบียบไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ดังนั้นควรจะให้ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหและสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นให้แก่ผู้กำหนดนโยบายได้ทราบ เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา และเพื่อให้ก้นนโยบายไปปฏิบัติได้ประสิทธิภาพอย่างสูงสุด

ระดับสถานศึกษา การประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียนให้เข้าใจในการเรียนร่วมกัน และการจัดการเรียนการสอน ควรมีโรงเรียนสำหรับปรับพื้นฐานของนักเรียนไร้สัญชาติก่อน เพื่อให้นักเรียนไร้สัญชาติเรียนได้ทันกับเด็กนักเรียนในห้อง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบปัญหาการบังคับใช้ นโยบายและกฎหมายทางการศึกษา แก่บุคคลไม่มีสัญชาติไทยของรัฐบาล ซึ่งพบว่า ยังมีบุคคลที่ยังไม่เข้าใจกฎหมายทางการศึกษาและสิ่งเหล่านี้เป็นปัญหาที่จะต้องมีการแก้ไข โดยการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติของครู บุคลากรทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

1. ควรมีการศึกษาวิจัยปัญหาการศึกษาของนักเรียนที่ไม่มีสัญชาติไทยในลักษณะเชิงลึก เฉพาะพื้นที่ในแต่ละ โรงเรียน เพื่อใช้เป็นแนวทางการแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ควรมีศึกษาการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ของการจัดการศึกษาของนักเรียนที่ไม่มีสัญชาติไทย แยกจากนักเรียนปกติเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา (O-NET)